

16.12.2010

Dnro 3580/4/10

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

POLIISIMIEHEN KÄYTTÄYTYMINEN

1

KANTELU

Kantelija arvostelee eduskunnan oikeusasiamiehelle 12.10.2010 osoittamassaan kirjeessä ---poliisilaitoksen ylikonstaapelin käyttäytymistä. Kantelija kertoo ylikonstaapelin haukkuneen häntä kovin sanoin kantelijan pysäköimän auton estettyä ylikonstaapelia ajamaan autoaan pysäköintiruutuunsa, esittäneen poliisin virkamerkinsä ja pyytäneen kantelijan ajokorttia nähtäväkseen.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Kantelijan näkemys

Kantelija kertoo pysäköineensä kuljettamansa kuorma-auton pysäköintialueelle johtavalle kulkuväylälle siirtäväkseen kuntoilulaitteen kotiinsa. Hänen ollessa asunnossaan, oli joku soittanut auton äänitorvea pysäköintialueella. Hän oli havainnut, että hänen autonsa esti toisen auton pääsyn pysäköintialueelle, jolloin hän oli lähtenyt siirtämään autoa.

Tällöin äänitorvea soittaneen auton kuljettaja, ylikonstaapeli, oli tullut paikalle ja ruvennut huutamaan kantelijalle ja haukkumaan häntä, sekä esittänyt poliisin virkamerkin ja pyytänyt kantelijan ajokortin nähtäväkseen. Lisäksi kantelija kertoo ylikonstaapelin käyneen "kovistelemassa" hänen naapuriaan selvittäessään kuorma-auton kuljettajan henkilöllisyyttä.

Kantelijan naapurin kertomus

--- poliisilaitoksen ylikomisario on kanteluasian selvittämiseksi ollut puhelimitse yhteydessä kantelijan kirjoituksessaan mainitsemaan naapuriinsa.

Naapuri kertoi olleensa --- pienten lastensa kanssa pakkaamassa autoaan. Hänen tuntemansa kantelija oli hetkeä aiemmin saapunut paikalle kuorma-autolla tuoden painavia tavaroita kotiinsa ja joutunut tästä syystä jättämään autonsa tien tukkeeksi. Tässä vaiheessa kuorma-auton taakse oli ajanut mieshenkilö, ja jo ennen kuin hänen autonsa oli kunnolla pysähtynyt, mies oli alkanut soittaa auton äänimerkinantolaitetta erittäin kovaa.

Mies oli noussut autosta ja huutanut kovalla äänellä, että "kuka helvetin tyhmä on jättänyt auton tähän". Naapuri oli vastannut miehelle, että kuljettaja tulee kyllä kohta, jolloin mies oli alkanut kirotta ja raivota ja huutaa hänelle, että "kerrot nyt kyllä heti, kuka auton on jättänyt". Mies oli lähtenyt suunnistamaan häntä kohti öykkärimäisesti huutaen ja vaatiensa tätä heti kertomaan tietonsa. Hän oli tässä vaiheessa kääntynyt pois päin kieltäytyen puhumasta raivoavan miehen kanssa. Hän oli kokenut tilanteen myös erittäin uhkaavaksi. Mies oli raivonnut niin kovalla äänellä, että huuto oli kuulunut rakennuksen kolmannen kerrokseen saaden ihmiset ikkunoihin katsomaan. Kantelija oli käyttäytynyt koko ajan asiallisesti ja rauhallisesti.

Ylikonstaapelin selvitys

Ylikonstaapeli kertoo kantelun johdosta antamassaan selvityksessä olleensa tulossa 8.10.2010 n. klo 14:15 aikaan kotiinsa - - -. Ajaessaan ajoväylää pihaan hän huomasi kuorma-auton pysäköidyn siten, ettei hän mahtunut ajamaan sen ohitse taloyhtiön pihaan. Hän odotteli hetken ja samaan aikaan huomasi toisen talon asukkaan, joka oli joutunut jättämään autonsa - - - vieraspaikalle.

Ylikonstaapeli soitti autonsa äänitorvea herättääkseen kuorma-auton kuljettajan huomion. Hän kertoo odottaneensa autossa ehkä 10 minuuttia soittaen välillä äänitorvea. Hän oli käynyt myös kysymässä läheiseltä rakennustyömaan edustajalta onko auto heidän.

Ylikonstaapelin tullessa takaisin autolleen, pihalla oli joukko ihmisiä ja joukosta yksi nainen huusi jotain kuorma-auton kuljettajasta. Hän ei saanut kunnolla selvää, mutta hän käsitti asian niin, että nainen tiesi kuljettajan. Tällöin ylikonstaapeli oli huutanut hänelle, että "voitko hommata kuljettajan paikalle". Hän ei omasta mielestään toiminut mitenkään uhkaavasti, mutta myöntää huutaneensa tälle naiselle, että jos hän tietää kuljettajan, niin hommaa kuljettajan paikalle. Nainen vastasi, että ei puhu hänelle, koska tämä oli huutanut naiselle.

Ylikonstaapelin tultua autonsa luokse, hän huomasi kuorma-auton kuljettajan ja toisen miehen tulevan paikalle. Kuorma-auton kuljettaja söi jotain, eikä vaikuttanut erityisen kiireiseltä. Ylikonstaapeli ei kertomansa mukaan haukkunut kuljettajaa, mutta korotti kyllä ääntään kysyessään, eikö kuorma-auton kuljettaja osaa pysäköidä oikein ja eikö hän tiedä että hänen autonsa estää kiinteistölle ajon. Kysymys ei ollut vain ylikonstaapelin omasta pysäköintiruudusta, vaan koko kiinteistön pysäköintialueesta.

Koska kuorma-auton kuljettaja ei ylikonstaapelin mukaan vaikuttanut erityisen kiinnostuneelta asiassa, ylikonstaapeli esitti hänelle virkamerkinsä ja pyysi hänen ajokorttiaan nähtäväksi. Ylikonstaapeli ei esittänyt virkamerkkiään kenellekään muulle.

Esittäessään virkamerkin ylikonstaapeli kertoo toimineensa virkamiehenä ja ilmoittaneensa sen myös kuorma-auton kuljettajalle. Kuljettaja oli laiminlyönyt tieliikennelain 28 §:n säännöksen, jonka mukaan pysäköinti on kielletty kiinteistölle johtavan ajotien kohdalla ja muutoinkin siten, että ajoneuvoliikenne kiinteistölle tai sieltä pois oleellisesti vaikeutuu. Kuorma-auton kuljettaja oli ylikonstaapelin mielestä syylistynyt asiassa liikenne rikkomukseen ja ylikonstaapeli halusi varmistaa hänen oikeutensa kuljettaa kyseistä kuorma-autoa. Ylikonstaapelin saatua ajokortin ja kävellessään sivummalle hän oli kuullut kuljettajan sanovan "homo".

Ylikonstaapeli antoi ajokortin takaisin kuljettajalle ja pyysi häntä siirtämään auton. Tämän jälkeen hän meni autolleen. Kuorma-auton kuljettaja meni autoonsa, mutta ei lähtenyt liikkeelle. Hän istui ohjaamossa, eikä hänellä näyttänyt olevan kiire. Ylikonstaapeli oli odottanut jonkin aikaa ja ottanut puhelimensa soittaakseen hälytyskeskukseen. Vasta tämän jälkeen kuorma-auton kuljettaja siirsi autonsa pois ajoväylältä. Koko tapaus kesti arviolta 15 minuuttia.

Syyksi toiminnalleen ylikonstaapeli kertoo, että hänellä oli kiire - - - avustamaan yksin asuvaasairasta isäänsä. Hän tosin toteaa, että vaikka hänellä ei olisi ollutkaan kiire, olisi hän toiminut vastaavalla tavalla. Lisäksi hänen mukaansa on huomioitava, että hän joutui soittamaan autonsa torvea pitkään ennen kuin kuljettaja tuli paikalle, vaikka kuljettaja on kertonut tulleensa autolle heti, kun oli kuullut äänitorven äänen. Lisäksi toinen talon asukas oli joutunut jättämään autonsa vieraspaikalle.

Ylikonstaapelin mielestä koko tapaus johtui ainoastaan siitä, että kuorma-auton kuljettaja oli pysäköinyt huolimattomasti/väärin autonsa. Kuorma-auton kuljettaja on kertonut vieneensä tavaraa kotiinsa. Kuorma-auto oli ollut kuitenkin pysäköitynä niin, että se oli siirretty kyseiselle paikalle vasta sen jälkeen, kun tavarat oli jo viety sisään.

Ylikonstaapeli pahoittelee selvityksessään, että hän joutui korottamaan ääntänsä.

3.2

Oikeusohjeita

Poliisilain 2 §:n 1 momentin mukaan poliisin on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä sovinnollisuutta edistäen.

Poliisilain 9 c §:n mukaan poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

Poliisiasetuksen 13 §:n 2 momentin mukaan poliisimiehen on käyttäydyttävä siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi.

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

3.3

Kannanotto

Ylikonstaapeli on selvityksessään myöntänyt korottaneensa ääntään asioidessaan kantelijan kanssa. Saatua selvitys viittaa siihen, että tilanne on ilmeisesti ollut varsin kiihtynyt sekä mahdollisesti edelleen kärjistynyt sen selvittämisen yhteydessä.

Ylikonstaapelin omankin kertomuksen perusteella on ilmeistä, että hän oli jossakin määrin menettänyt malttinsa asioidessaan kantelijan kanssa. Ylikonstaapeli on selvityksessään nimenomaisesti maininnut toimineensa virkatehtävässä, olkoonkin että kysymys on ollut ainakin osittain hänen omassa asiassaan toimimisesta. Tällaista käyttäytymistä ei mielestäni voi pitää hyväksyttävänä poliisin hoitaessa virkatehtäväänsä. Sellainen käyttäytyminen, joka voitaisiin keskivertokansalaiselle sallia, ei välttämättä sovi poliisimiehen virkatehtävässään esittämäksi, vaikkakin poliisimiehellä olisi käyttäytymisellään tarkoitus ainoastaan saada "viestinsä perille"; tämän kaltaisissa tilanteissa tulos on usein juuri päinvastainen kuin on toivottu. Näin on ilmeisesti tässäkin tapauksessa tapahtunut. Poliisimiehen kuitenkin tulisi tällaisessakin tilanteessa maltaa mielensä ja säilyttää asiallisuutensa.

- - - poliisilaitos on lausunnossaan katsonut ylikonstaapelin käyttäytymisen asiassa kuultujen kertomusten perusteella olleen moitittavaa, asiatonta ja poliisimiehen arvolle sopimatonta.

Ottaen huomioon tilanteen kokonaisuudessaan katson, ettei asia anna omalta osaltani aihetta muuhun kuin että kiinnitän ylikonstaapelin huomiota poliisimieheltä edellytettävään käyttäytymisvelvoitteeseen virantoimituksessa.

4

TOIMENPITEET

Kiinnitän ylikonstaapelin huomiota poliisilta edellytettävään käyttäytymisvelvoitteeseen. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni tiedoksi myös - - - poliisilaitoksen poliisipäällikölle.

Muihin toimenpiteisiini kantelu ei anna aihetta.